

עירובין פב ע"א-ב. קטן שיוצא בעירוב אימו

הגמרא בעקבות המשנה עוסקת באנשים שאחרים מערבים להם, ורב אסי אומר שקטן נחשב כגוף אימו, וכשאימו עירבה – היא מסתמא עירבה גם בשבילו שיבוא עימה, שאינו יכול בלא אימו (רש"י ד"ה "יוצא"). הגמרא מביאה שלוש דעות מהו גדר "קטן", ומעמתת אותן אחת עם רעותה.

<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold;">?</p> <p>כיצד רבי אסי אמר שקטן בשנתו החמישית יוצא בעירוב של אימו, והרי בברייתא מוכח שקטן בשנתו הרביעית או החמישית כבר אינו יוצא בעירוב של אימו?</p> </div>	<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: blue; font-weight: bold;">רבי אסי:</p> <p>קטן בן שש (בשנתו החמישית). כפי שתינוק בן שנתו הינו בתוך שנתו הראשונה) יוצא בעירוב אמו.</p> </div>	רבי אסי
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">✓</p> <p>רב יהושע בן רב איד: הדין הוא כברייתא בסוכה (ובגיל חמש כבר צריך לערב עליו, ואינו יוצא בעירוב אימו), ודברי רב אסי במקרה בקטן שעירבו לו אביו בצפון ואימו בדרום, ואפילו שהוא כבר גדל כבן שש- אומדים בדעתו שרוצה ללכת בעירוב שעירבה לו אימו, יחד עימה לדרום.</p> </div>	<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>משנה: קטן הצריך לאימו פטור מהסוכה. בימ"ד רבי ינאי: מתפנה וצריך לאימו לקנח. ריק לקיש: שניעור משנתו וצווח "אמא, אמא" ואינו מפסיק עד שאימו באה לפניו (אך גדול שניעור משנתו קורא "אמא" ומפסיק). וכמה (אינו נחשב צריך לאימו)? כבן ארבע וכבן חמש (תלוי בתפחתותו השכלית).</p> </div>	סוכה כח ע"א
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold;">?</p> <p>כיצד רב יהושע תירץ שבשנה החמישית אינו יוצא בעירוב אימו, הרי בברייתא מפורש שבשנה החמישית קטן יוצא בעירוב אימו? (וא"א להעמיד שם שעירבו עליו אביו ואימו, שכתוב "יוצא בעירוב אמר" - משמע שרק היא עירבה עבורה, ולא הוסיפה עוד מזון עבור בנה). תיובתא.</p> </div>	<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>קטן צריך לאמו יוצא בעירוב אמו עד בן שש (הכוונה ב"עד" ב"עד ולא עד בכלל". דהיינו, לא כולל את השנה השישית עצמה).</p> </div>	ברייתא
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold;">?</p> <p>נקשה מהברייתא לרב אסי, שסובר שבשנה החמישית אין צריך לערב לקטן, ומהברייתא משמע שעד השנה החמישית אין צריך לערב?</p> </div>	<p style="text-align: center;">גילו של "קטן"?</p>	
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">✓</p> <p>רב אסי יתירץ שכוונת הברייתא "עד בן שש" - "עד ועד בכלל", ואין מערבים לקטן עד שנתו השישית.</p> </div>		
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold;">?</p> <p>נקשה מהברייתא לרבי ינאי וריש לקיש, שסוברים שבשנה הרביעית/החמישית אין צריך לערב לקטן, ומהברייתא משמע שעד תום השנה החמישית אין צריך לערב?</p> </div>		
<div style="border: 1px dashed blue; padding: 5px;"> <p style="text-align: right; color: green; font-weight: bold;">✓</p> <p>דעתם של רבי ינאי וריש לקיש הינה בקטן שאביו נמצא בעיר ומתחיל להיכרך אחריו, ואינו צריך את אימו כל כך. דעת הברייתא הינה בקטן שאביו אינו נמצא בעיר, והקטן תלוי באימו עד גיל שש (הגמרא לא תירצה תירוץ זה גם לרב יהושע, מפני שהוא עצמו העמיד בדעת רב אסי שעסקינן שאביו עירב לצפון וכו', ולא העמיד באביו אינו נמצא בעיר. רש"י ד"ה "הא דאיתא")</p> </div>		